UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CLV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

nullo alio actu extraneo interueniēte l. 1. §. q̄ pſens. &
l. cōtinuus in prin. ff. de veb. obl. & in l. duos. in fi. ff. de
duobus reis. cū ſimil. ibi allegatis: nā quæ incōtinenti
fiūt, dicitur ineſſe l. lecta. ff. ſi cer. peta. & incōtinēti,
& ſic uno cōtextu fieri dicunt̄, dūmodo eodē die fiāt;
nec probetur aliquē actū extraneū interueniſſe, ut in
dictis iuribus, iūcta l. ſi ex duobus. ī prin. ff. de duobus
reis cū ſimil. not. ſed q̄uis hæc ſolutio ſatis defendi poſ-
ſet, præcedens tn̄ magis placet. ¶Non obſtat ſm̄ funda
mentū de ſtatuto prohibente minorē poſſe alienare,
ſeu ſe obligare abſq; ſolēnitate, de qua in ſtatuto, ēt ſi
minor cū iuramēto promiſiſſet, & ſe obligauiſſet, q̄a
21 † reſponſio colligit̄ ex iis, quæ in pluribus cōſiliis di-
xit Alex. & maximè in conſ. 125. uol. 1. ꝙ dictū ſtatutū
nō potuit uim iuramēti tollere per ea, quæ notat Bar.
in l. oēs populi. ff. de iuſti. & iure, nā diſponere de iura
mēto pertinet ad eccleſiā. c. fi. de foro cōpet. ī 6. & c. ue
nerabilem. de electio. & cōſequēter ſtatutū laicorum
nullo modo ſuper illo pōt diſponere c. eccleſia S. Ma
riæ. de cōſtit. & c. 1. cū ibi not. de ordin. cognit. Præte-
22 rea † ſtatutū illud in caſu, quo iuratū fuit, non eſt ſer
uandū, alioquin eſſet peccati nutritiuū, & ideò nō ſer
uandū, arg. l. pactū. C. de collat. l. 1. §. & cū lex. C. de rei
vxo. act. & l. nō dubium. C. de legibus. iūcto d. c. q̄uis.
& d. c. ci contingat. & Ray. de Foriliui. in d. l. oēs po-
puli dicit ſtatutū hmōi nō eſſe ſeruandū in caſu, quo
23 iuratum fuiſſet: † quinimmò uoluit ſtatutū nō ualere,
etſi non diceretur, ꝙ iuramentū p̄ſumeretur extor-
tum metu, uel dolo: idem uoluit Ant. de Butr. in d. c.
ci contingat. ibiq; Io. de Imo. poſt Hoſti. in c. quem-
admodū. eo. ti. qui dicūt, ꝙ diſponere ſuper iuramēto
24 ad leges ciuiles, & ſeculares nō ſpectat: † & ibi Anto.
inquit idē eſſe, ſi ſtatutū imponeret pœnā uenīētibus
contra hmōi cōtractus, & talia iuramēta recipiētibus, ne
illud, quod directa uia per ſtatutū fieri nō poteſt, fieret p
indirectum. c. quāto. de priuileg. & c. cū quid una. de
regulis iur. in 6. Nec eſt differentia, an ſtatutū loquatur
in rem prohibendo ꝯctum, an uerò in perſonam diri
gendo uerba ad minorē, ut ſupra dixi, quicquid dixe-
25 rit Bar. in d. l. ſi quis pro eo. Præterea † ſi benè ſtatutū
prædictū circa finē conſideret̄, nihil directè, uel indi-
rectè diſponit prohibendo iuramentū, nec permittē
do cōtra iuramentum fieri vel veniri, nam ſi ſtatutū
tale quid tētaſſet, nō valeret, ſed illud ſolum ſtatuit,
ac diſponit, ꝙ minor nō admittatur ad iurandū, &
ſi qui iuramentū fecerit, illud nullo modo in ſcriptis
redigatur, alioquin admittēs ad iurandū, vel in ſcrip
tis redigens in libris centum puniatur. Vnde q̄uis ad
pœnam centū in caſu noſtro fortè ex ſtatuti diſpoſi-
tione cogi potuerit, non tn̄ per ſtatutum dicitur prohi
bitum, neq; inductū, quin minor, qui iurauit, & cuius
iuramentū fuit admiſſum, & in ſcriptis redactum, te-
neatur iuramentū obſeruare, prout de iure ad illius
obſeruantiā tenetur, ac cogi poteſt, neq; cōtrarium
per ſtatutum introduci potuit, veluti ſupra latius di-
ctū fuit. Sed in caſu noſtro per dictū Antoniūmariam
nō fuit actū ad pœnā ſed ſolum ad reſciſſionē ꝯctus,
& pacti, ideò ipſe nō poteſt obtinere, & iudex ad pœ-
nam nō petitā condēnare non poteſt. c. licet heli. de
ſimon. c. qualiter. & q̄n in fi. de accuſat. & l. ut fundus.
ff. cōmu. diuidū. & ita iuris eſſe exiſtimaui. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Infinitas quando tolleretur, & admittatur, & nu. 23.*
2 *Oblatio uerbalis cum ſatiſdatione quando ſufficiat, & operetur idem, quod oblatio, ſeu depoſitio realis, & nu. 26.*
3 *Et quando etiam ſola uerbalis obtatio ſine fideiuſſore.*
4 *Soluere qui cum iuramento promiſit, compenſando, ſeu de compenſatione opponendo periurium euitat.*
Contra nu. 27.
5 *Idem, ſi ex iuſta cauſa impeditus ſoluere nequeat.*
6 *Retrouendere ſi tibi infra certum tempus promiſi, quicquid obligando, alienando, aut aliter te inſcio, & ſine conſenſu tuo eſt factum, depoſito per te pretio, reſoluitur, & res ad te ſine aliqua obligatione reuertitur: & quomodo hoc procedat nu. 33.*
Quid ſi interim uendidi alteri, & tradidi nu. 34.
7 *Francandi, ſeu emendi ius, & facultatem habens offerendo pretiū dominus utiliter rei illius efficitur, utilemq́ue rei uendicationē habet contra quemcunque poſſeſſorem.*
Et an hoc uerum ſit nu. 35. & quomodo procedere poſſit nu. 36.
8 *Vendere alicui ſi quis ſimpliciter ſit damnatus, intelligitur pro iuſto pretio, adeò quòd iuſto pretio oblato, ipſo iure, & abſq; traditione uenditio dicitur perfecta, & tranſlatum dominium, licet damnatus vendere nollet.*
Quod declaratur nu. 37.
9 *Pactum de francando, ſeu vendendo factum alicui infra certum tempus, & quandocunque illi placuerit uſque ad quod tempus ſe extendat.*
10 *Quid ſi eſſet factum pactum etiam iuratum, & quandocunque, & omni, & quocunque tempore, nulla præſcriptione obſtante, quis poſſet rem francare, emere.*
11 *Iuramentum intelligitur ſecundum naturam pacti, & obligationis perſonalis.*
12 *Pactum de francando his uerbis factum, ut liceat Titio conductori infra decennium, & quandocunqne eidem conductori placuerit, francare, & rem emere, dicitur perſonale, nec ad hæredes, & ſucceſſores tranſit.*
13 *Maximè ſi expreſſè conuentum eſſet, quòd non poſſit francare, niſi per ſe ipſum.*
14 *Francandi, & emendi rem conductam pro certo pretio ius, & facultatem habens, ad hoc, ut francare, & emere poſſit, contractum prius pro parte ſua integraliter adimplere, & pretium integraliter cum omnibus affictibus decurſis, non autem pro parte deponere debet, quando pretium eſt certum, & ita expreſſè conditionaliter conuentum fuit, nec oblatio uerbalis cū fideiuſſore ſufficit.*
Et præſertim ſi omnia adimplere, & obſeruare iurauit nu. 25.
15 *Conditio voluntaria, & poteſtatiua debet uerè, ſpecificè, & propriè adimpleri, non autem fictè, largè, nec impropriè.*
16 *Dictio dumtaxat excludit oēm alium modum, præter expreſſum.*
17 *Pactum de francando dicitur promiſſo, & pactum de uendendo.*
18 *Obligatus ad uendendum, ſeu faciendum uenditionis inſtrumentum dicitur obligatus ad factū, & ſoluendo intereſſe liberatur.*
19 *Maximè ſi facultatem rei tradendæ non habeat.*
20 *Actio perſonalis competens habenti ius francandi, ſeu emendi aduerſus illum, qui uendere promiſit, ad rem tradendam, aliàs ad intereſſe, contra ſingularem ſucceſſorem non datur.*
21 *Vendita re uni, qui pretium integrum ſoluit, ſed non tradita, deinde uendita alteri, & tradita, ſecundus emptor præfertur, & primus non contra ſecundum agere, & rem uendicare poteſt, ſed contra uenditorē actione perſonali ad intereſſe agere debet.*
22 *Infinitatem non important illa uerba quandocunque placuerit Titio, ſed ſolum uſque ad eius uitam extenduntur.*
23 *Verba quandocunque, & quotieſcunque aliàs in dubio ad infinitatem apta ad certum tempus, cetamq́ue ætatem ratione ſubiectę materiæ reſtringuntur.*
24 *Dictio perpetuo propter ſubiectam materiam ad certum tempus, & præſertim ad tempus uitæ alicuius reſtringitur.*
27 *Bar. in l. amplius non peti. ff. rem rat. hab. uolens, quòd iurans ſoluere compenſando periurium euitet, communiter reprobatur.*
28 *Compenſando quando is, qui ſoluere iurauit, nō dicatur ſoluere.*
29 *Mora propter appoſitionem diei, pęnæ, & iuramenti etiam de ęquitate canonica purgari non poteſt.*
20 *Moram ut quis incurat, quando dies certa non eſt appoſita, neceſſaria eſt interpellatio.*
31 *In mora comſtitutus non poteſt legis auxilium inuocare, nec ab aduerſario compenſationem, aut relaxationem à iuramento petere, ſed omnibus, quæ ſibi acquiri, & competere ex contractu poterant, effectus eſt indignus.*
32 *Contraueniens contractui iurato priuatur actione illius cōtractus, ſuper quo deliquit, & non actione alterius contractus.*
36 *Paul. de Caſt. in l. ſi cum uenderet. ff. de pigno. actio. declatur.*

37 *Obligatus ad factum ex ultima uoluntate præciſè tenetur facere, ex contractu uerò ſoluendo intereſſe liberatur: & quæ ſit ratio differentiæ, num. 39.*

38 *Venditio ſub conditione contracta dicitur perfecta perinde, ac ſi conditio eßet adimpleta, ſi ſtet per eum, in cuius perſona debet adimpleri, ut non adimpleatur, ſecus ſi eſt in promißione de uē dendo ſub conditione.*

39 *Dominium abſque traditione ex ultima uoluntate transfertur, ſecus ex contractu.*

40 *Sententia ſuper re litigioſa lata contra principalem poteſt exequi contra eum, qui illam emit.*

41 *Contractus de re litigioſa factus eſt ipſo iure nullus, & emens ſciē ter rem litigioſam punitur.*

42 *Litigioſa res ut dicatur, & uitio litigioſi afficiatur, quid requirit.*

43 *Conductor ad longum tempus, ſeu emphyteota, qui certo tempore canonem ſoluere iurauit, non ſoluendo tempore debito, omni cō modo, & iure conductionis, & emphyteoſis indignus factus, & priuatus dicitur, maximè domino tacitè, uel expreſsè uolente.*

44 *Conductor ad longum tempus, ſiue emphyteota uolens, finita locatione, uel emphyteoſi in naturali poſſeßione continuare, dicitur à domino, & locatore ui, uel clam poſſidere.*

45 *Et à domino, ſeu locatore poteſt propria auctoritate expelli, & naturali poſſeßione priuari.*

46 *Nec illi ob hanc expulſionem aduerſus dominum, uel locatorem remedium poſſeſſorium reintegrandæ competit.*

47 *Remedium recuperandi, ſeu reintegrandę non competit illi, qui facto, defectu, & culpa ſua fuit ſua poſſeßione ſiue ciuili, ſiue naturali priuatus.*

EPITOME.

Locatione ad affictum francandum facta alicui ꝑ decennium pro certa penſione certo tempore quot annis ſoluenda, cum pacto, quo conductor promiſit per ſeipſum rem locatam infra dictum tempus, & qn̄ cunque ei placuerit francare, & titulo emptionis acquirere ꝓ certo pretio ꝑ eum in una uice dumtaxat ſoluendo, & facta integra ſolutione totius pretii una cum omnibus affictibus decurſis locator promiſit cō ductori liberè uendere, ꝗ ius iſtud francandi ad hæredes conductoris poſt decennium non tranſeat, & nec ipſi conductori ius francandi competat, niſi toto pretio cōuento cum omnibus affictibus decurſis ſoluto, uel depoſito, nec ſufficere oblationem, ſeu depoſitionem partis cum proteſtatione, ſeu oblatione calculandi ſuper debitis, & dandis hinc inde, & facto ſaldo, & calculo reſiduum ſoluendi, etiam præſtādo fideiuſſores, hic plenè probatur.

CASVS CONSILII.

FACTVM *ita ſe habet. Titius de anno 1483. fundum locauit ad affictū francandum Sēpronio ad tēpus decē annorū, & pro annua penſione ſoluenda in feſto S. Michaelis mēſis Septembris cuiuslibet anni: & Sēpronius rē ſibi locatā frācare, & titulo emptionis ſibi acquirere, & appropriare promiſit infra dictū tēpus, & quandocunque eidē cōductori placuerit pro pretio librarū ducentarū monetæ currentis ſoluendarū per dictū conductorem in una uice dūtaxat, & facta integra ſolutione totius pretij prædicti librarū ducentarum unà cū omnibus affictibus decurſis dictus Titius locator teneatur, & obligatus ſit, et ita promiſit, eidem conductori inſtrumentū liberæ uenditionis in forma facere. Cū pacto, ꝗ dictus cōductor nō poßit dictas res locatas, niſi per ſe ipſū francare, & cū alijs pactis poſitis in inſtrumento locationis, & ſucceßiuè eadem die, præſentibus eiſdem teſtibus Sempronius conductor dictum fundum Titio præfato præſenti, & cōducenti ad medietatem fructuum percipiendorum dedit, conceßit, atq; locauit cum pacto, ꝗ ipſe Titius colonus partiarius teneatur colere, & laborare, ...re ſecundum formā ſtatutorum Bononiæ, et dare, ... gnare medietatem omnium fructuum dicto Sem... uel alteri legitimum mandatum ab eo habenti, ... alijs pactis in inſtrumento dictæ locationis ... His peractis præfatus Sempronius unà cum ... lia à territorio, et comitatu Bononiæ diſceßu, ... dā loca ualdè remota cōmigrauit: & per decem ... continuos, quibus abſens ſtetit, nullos affictus ... tio primo locatori ſoluit, ſed in fine dicti dece... no 1493. iā mortuo Titio locatore, ex ſe re... filio pupillo, dictus Sempronius ad ciuitat... acceßit, & dicto Iuſtino, ſeu eius matri ... ci notificauit ſe paratū eſſe uelle dictā rē ... re, & depoſuit ſolidos quinq;, ac pro reſiduo ... ratū cū dicto Iuſtino calculū facere ſuū fructi... ditibus dicti fundi per ipſum Titiū percep... eius mortem per dictum Iuſtinum, et ſuper affict... curſis ꝑ ipſū Sēproniū debitis, & facto ſaldo, ... reſiduū pretij dictæ rei, ſi qđ extabit, ſoluere, ... tione fideiuſſoris, & prout latius in cedula ... nis, & proteſtationis per dictum Sēproniū fact... tur, Deinde ēt de anno 1504. dictus Sēpron... cū proteſtatione francandi dictū fundū obt... poſuit libras ducentas pro pretio francation... cta depoſitione, ſeu ſolutione affictuū decurſ... ꝓſupponendo ſe ad illorū ſolutionē, ſeu actuali... nē non teneri ex eo, quia locus eſſet cōpēſation... ex dicto fundo ꝑceptorū pro parte ipſius Sēpron... ctis affictibus decurſis ab ipſo debitis. Stant... mortuo nūc dicto Sēpronio, dubitatur modo, ... redibus, ſeu filijs ꝓfati Sēpronij licitū ſit franca... mere dictū fundum pro dicto pretio librarū ducen... ſeu eo modo, quo in proteſtatione prædicta ...*

CONSILIVM CLV.

CIRCA id, de quo ī themate ꝓpoſito ... vr dēm licitū eſſe filiis, & hæred... Sēpronii francare, qm̄ ex pacto ... Sēpronio infra tēpus decē ann... docunque dictam rem francare, & conſ... ſolum infra primum decennium, ſed ēt poſt ... quenter poſt annos uiginti, triginta, & in ...
1 perpetuo, quia † & ſi infinitas eſt euitanda, ... in multis. de reſcr. in 6. l. 1. ff. de uſucap. cum ... quando uerba ſunt ad infinitatem apta, infini... leratur, ut quando expreſſa fuerunt illa uerba ... docunque, quotieſcunque, & hmōi, nam tun... te diſponentis fuiſſe dicitur, ut admittatur ... ita notabiliter declarat Ioannes de Imo. per ... in l. ſi ita. ff. de fideiuſſoribus. & traditur per ... conſi. 145. uol. 2. ac faciunt no. per Bar. in l. ... in fi. ff. de dam. infec. Et iō poſito, ꝗ Semp... poribus elapſis nullam ēt pretii oblationē, ... tionē feciſſet, tn̄ de præſenti licitum eſt ... bus ꝑꝑ illa uerba quandocunque uelle dicta... care, & cogere hęredes dicti Titii ad faciend...
2 inſtrumentum uenditionis. ¶ Secundo † quia ... ſatis nō ſit uerbaliter ſe paratum offerre ſoluere, ... tiſdare, ut habetur in l. acceptā. C. de uſur. & in l. ... gnationem. C. de ſolut. tamen quando quan... eſſet certa, & liquida, ſufficit ſe offerre paratum ... re, & realiter partem liquidam offerre, ac ſe ... uelle calculum facere, & pro reſiduo idoneum ... re fideiuſſorem: quæ oblatio idem operatur, ... oblatio, & conſignatio, ſeu depoſitio realis, ...

tex.in l.ſtatuliber rationē. cum gl. & in l.ſeruus ſi hæ-
redi.in ſ.ff. de ſtatulib. & ita ꝑ illa iura fuit de mente
Bartoli, ibique Ioannes de Imo. in terminis in l.præ-
tor ait.§.ſi quis paratus. ff. de noui ope. nuncia. l.
ſi reſidui cū glo.C.de diſtrac.pigno.& idē uolūt An-
ge.& Imo.in l.ſi mora.ff.ſolu.mat. † Quinimmo Ale
3 xan.in uoluit,& uerisſimū eſſe dicit, ꝙ ſatis ſit, quan
do debitum non eſt liquidū, & clarum, ſed intricatū,
ꝙ debitor offerat ſe paratum uelle calculū facere, &
reſiduū ſoluere abſq; fideiuſſore, niſi debitor eēt pau
per, uel ſuſpectus: & ita tenuit dñs meus Soc. in cōſi.
ſ.col.3. uolens ſatis eſſe deponere aliquā certā pecu
niā cū datione fideiuſſoris pro reliquo, quinimmò di
cit Ioā. And.in addi.ad Specul.in rub.de empt. & uen
ditio.ꝙ ille,qui rē pro certo pretio frācare,& acquire
re pōt, offerendo pretium ſimpliciter ſine alia depo-
ſitione dicitur pro parte ſua adimpleuiſſe. Sed in ca-
ſu noſtro quantitas debita ꝑꝑ fructus, & afflictus hinc
inde debitos nō eſt liquida, nec clara, ergo &c. ¶ Ter
tio accedat doctrina Bartol. in l. amplius non peti. ff.
4 rem rat.hab.circa finem dicentis, ꝙ † ſi quis cum iu-
ramento promiſit ſoluere pecuniam compenſando,
ſeu de compenſatione opponendo, periuriū euitat,
quoniam qui compenſat, ſoluere dicitur, ut in l.ſi peculiū.
5 ff.de ſtatulib. Præterea † ille, qui cum iuramento ſol
uere promiſit, ſi ex iuſta cauſa ſit impeditus, ut ſolue-
re nequeat, nec periurus, nec in mora dicitur.l.vlt. ff.
qui ſatiſd.cog. ſed ſi ego, qui tibi ſoluere cum iura-
mento promiſi, cum tu mihi tantundē debeas, quod
non ſoluis, dicor facto tuo impediri, ut non ſoluā ti-
bi, quia mihi non ſoluis, & ideò à periurio, & mora
ſum excuſatus, argumento l.3. circa princi. ff.de ſta-
tulib. idem ergo dicendum eſt in terminis noſtris, ꝙ
Sempronius non fuerit in mora ſoluendi, nec periu-
rium non ſoluendo afflictus, inciderit, cum Titius tā-
tundem, & plus ipſi Sempronio deberet, uidelicet
fructus, & redditus ex dicto fundo ꝑceptos, & cōſe-
quenter Sempronius ſi uiueret, uel eius filij, & hære-
des non obſtante exceptione periurij, nec allegatio-
ne moræ dictum fundum francare poſſunt. ¶ Quarto
6 facit id, † quod no.uoluit Bar.in l.in diem.ff.de aqua
plu.arcen.dicens, ꝙ ſi ego promiſi tibi rem infra cer
tū tempus retrouendere, non poſſum rem illam alte
ri ſine tuo conſenſu uendere, uel obligare, adeò ꝙ ſi
tu ꝓtium offeras, atque deponas, res ad te abſq; illo o-
nere, & obligatione reuerti dicitur, quicquid enim
ego in ſcio circa rem illam feci, reſoluitur:& ita illā
doctrinam allegat Soc.in d.conſi.80.uerſic.præterea.
ergo in caſu noſtro res in prçiudicium Sempronij nō
7 potuit ſer Thomæ uēdi, ſeu obligari. ¶ Quinto † ubi
cunq; licitum eſt alicui rē frācare, ſeu titulo emptio
nis acquirere, offerendo pretium, efficitur dominus
utiliter, ipſique utilis rei uendicatio datur.l.ſi cum uē
deret.iuſtis ibi no.per Pau.de Caſt.ff.de pigno.actio.
qui dicit hoc eſſe utile, quoniam oblato pretio do-
minium dicitur translatum in deponentem, cui frā-
care licebat, adeò ꝙ rem à quocunq; poſſeſſore uen-
dicare poterit, & hoc de facto ſe habuiſſe dicit in quo
dam, qui tenebatur retrouendere illi, qui ſibi uēdide-
rat, & cum is alteri uendidiſſet, dubitabat ille, cui ex
pacto licitum erat francare, ſeu titulo emptionis ac-
quirere, an offerendo pretiū, poſſet rem illam recupe
rare: & multi non poſſe dicebant, quia ex tali pacto
oritur actio pſonalis.l.2.C.de pactis inter emp.& uē-
dit.& l.ſi ſterilis.§. ſi fundus. ff. de act.emp.quæ actio
perſonalis illum ſequitur, qui retrouendere teneba-
tur, ut in iuribus ꝓallegatis, & §.1.Inſt.de act. Nihilo-
minus Pau.de Ca. ibi cōtrariū uoluit, illumq; ſequi-
tur Soc.in d.cōſi.80. qđ quidē optimè caſui noſtro in
8 ſeruit. ¶ Vltimo facit † notabilis theorica Bar. in l. ſi
fideiuſſor.§.meminiſſe.ff. de leg. 1. ꝙ ſi quis uendere
alicui ſimpliciter ſit damnatus, quo caſu pro iuſto ꝓ-
tio uendere damnatus cenſetur, ſi is, cui debet uēdi,
offerat iuſtum pretiū, & ille nolit uendere, uēditio ip
ſo iure, & abſq; alia traditione dr̄ perfecta, & dñium
translatū.l.uxorē.§. agri plagā.ff.de leg.3. ibiq; Bart.
hoc tenet clarius loquēdo. ¶ Sed tñ, præmiſſis omni-
bus non obſtantibus, contrariū in caſu noſtro uerius
de iure eſſe arbitror, & ex multi concludo hæredes,
& filios dicti Sempronij non poſſe fundū ꝓdictū fran-
care, nec ſibi titulo emptionis acqrere, & in primis,
9 quia † ubicūq; factū fuit pactū de uendendo, ſeu fran
cando, ut ꝙ licitū ſit alicui frācare, ſeu titulo emptio
nis ſibi acquirere infra certū tempus, & quandocūq;
ſibi placuerit, tunc uires huius pacti ſecundū aliquos
ultra tp̄s decem annorū ſe non extendunt, ut uoluit
Pet.de Anch.in conſi.332.incip.uiſis diligenter actis.
in 2.col.& ſequitur Iaſ.in l.petens.col. 4.C. de pactis.
nā hæc uerba quandocunq;, & quomodocunq; pla-
cuerit lex interpretatur, quā primū potuerit franca-
re poſt decē annos, ſicut quando eſſet promiſſio ſub
conditione poteſtatiua. l.rogo. ff. quando dies lega.
ced.iuncta l.hæc conditio. ff.de condi.& demon. cur
ſus.n. tanti temporis negligentiā arguit iuxta not. in
ſimili in c.plerunque.de reſcrip.& in l.ſi de eo.§.ſi for
tè.cum ibi not.per gl.& docto.ff.de acquir.poſſ. Secū
dum alios autem huiuſmodi pactum non extenditur
ultra tēpus 30. annorum, quoniam cum ex eo actio
perſonalis ex empto oriatur. d.l.2. C. de pactis inter
emp.& uendit.l.qui fundum. l.fundi partem.ff. de cō
trahen.emp.l.ſi ſterilis. §. ſi tibi fundū.ff.de act. emp.
& Bar.in l.iuriſgentiū.§.quin immò.ff.de pactis. me-
ta, & uita actionum perſonaliū tempus triginta anno
rū non excedit. l. ſicut in rem. C. de pręſcrip. 30. uel
40.anno.& Inſtit. de perpet.& tempo. actio.alioquin
ſequeretur, ꝙ ſi uirtus huius pacti perpetuo, & in in-
finitū duraret, ſemper quis ſtaret in ſuſpenſo, & do-
minia rerum in incerto, ac in ſuſpenſo eſſent, contra
tex.in l.1.ff.de uſucap.& in §.1.Inſtit.eod.& hac ratio
ne utitur etiam Pet.de Anc.in d.cōſi.& hanc opinio-
nem in ſpecie ſequitur, etiam ſi expacto licitū ſit ali
cui quandocunque rem francare, & emere. Quinim
10 mò † & in fortioribus terminis ſi eſſet factū pactum,
ut quandocunque, & omni, ac quocunque tempore,
& nulla præſcriptione obſtante quis rem francare, &
emere poſſit, ꝙ uirtute huius pacti etiam iurati quis
non poſſit cogi uendere ultra 30. annos, uoluit Ang.
in conſi.53.incip.Gulielmus, & refert, ac ſequitur Fe
11 lin.in rub.de præſcrip.colum. antepen.& † iuramen-
tum intelligitur ſecundum naturam pacti, & obliga-
tionis perſonalis, ut ibi per Ange. & Feli.& argumen
to tex.in l.fi.C.de non num.pec.& ꝑ Abb.in c.intelle
12 cto.circa finem.de iureiur. ¶ Secundo conſidero, † ꝙ
in caſu noſtro pactum iſtud de francando eſt perſo-
nale, quia dictum eſt, ꝙ licitum ſit ipſi Sempronio
francare infra decem annos, & quandocunq; eidem
conductori placuerit, & non dicitur, & hæredibus, ut
in c.ſi gratioſè. de reſcrip. in 6. Et ideò ad ſucceſſores
ipſius non trāſibit, ex quo.n.dictū fuit ſimpliciter, &
quandocūq; eidem cōductori placuerit, debet intel-
ligi ad ipſius uitā, quia placitus alicuius finitur eius
morte, nec ad hæredes, & ſucceſſores trāſit.d.c. ſi gra
tioſè.ubi no. Nec obſtat, ꝙ pactū de uendendo, ut ꝙ
liceat ſibi uendere, non dicitur perſonale, quia intel-
ligitur ēt ꝓ hærede ſuo factū. l.neceſſarias. §. de uēdē
do.ff.de pignor.actio.ibique Bar. Quia reſpondet, ꝙ
ex quo factum, quod promittitur perſonam ſtipulan
tis cōcernit, qñ promiſſum eſt francare, quandocun
que conductori placuerit, quod factū perſonā cōdu-
ctoris, & non hæredis concernit, quia placitus cū ꝑ-
ſona

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ſona finitur,& ad hæredes non tranſit, ut ſupra,ſequi
tur,ꝙ hæc facultas etiam francandi,quandocunq; cō
ductori placuerit, non tranſibit ad hęredes, & perſo-
nalis eſſe dicetur per ea,quæ no.uoluit Bart. in l. ſi ſic
ſtipulatus.ff.de uerbo.obliga.qui hanc theoricam po
13 ſuit.Præterea † ex uerbis in pacto appoſitis uidetur a-
ctum, ꝙ hęc facultas francandi ſit perſonalis, ꝑꝑ illa
uerba, ꝙ non poſſit francare, niſi per ſe ipſum, q̄ uer-
ba uidentur taxatiua, & aliarū ꝑſonarū excluſiua, ſi-
cut in ſimili dicit Bar.in locis proximè allegatis. Si er
go licitum fuit Sempronio francare, non tn̄ diceř li-
citum hęredibus, quia pactum perſonale ad hæredes
non tranſit.l.qui in futurū.§.1.ff. de pactis.cum ſimil.
14 ¶Tertio facit, quia † ad hoc, ut cōductori francare,
& emere ſit licitum, requiritur, ꝙ pro parte ſua con-
tractum integraliter adimpleuerit.l.Iulianus.§. offer
ri.ff.de actio.empti.l. fiſtulas. §.qui fundū. & ibi Pau.
Caſt. ff.de contrah. empt. ubi non ſufficit pretium ꝓ
parte offerre,ſeu ſoluere,niſi integraliter fuerit ſolu-
tū,& hoc vř expreſsè inter ipſas partes in caſu noſtro
conuentū, dum conuenerunt, ꝙ licitum ſit francare
pro pretio librarū ducentarum ſoluendarum in una
uice duntaxat: quæ uerba arguunt integraliter, & nō
pro parte ſolui debere.Et ex quo pretium eſt liquidū,
& clarum, non ſufficit illud pro parte realiter depo-
nere, & pro reſiduo uerbaliter cū datione fideiuſſo-
ris,& oblatione faciendi calculū, quia illud procede
ret, quando pretium fuiſſet intricatū,& non liquidū,
ut hř in l.ſi mora.ff.ſol.mat.cū aliis ſupra allegatis, &
infra dicetur. Et non ſolū pretium conuentū debuit
integraliter deponi, & ſolui, ſed etiā omnes affictus
decurſi,qui pariter clari erant, ac liquidi: nā cū fuerit
factū pactum, ꝙ conductor poſſit francare pro pre-
tio librarū ducentarū,cum pacto & conditione, ꝙ in
tegraliter ſoluatur totū pretium unà cum affictibus
omnibus decurſis, profectò nō dicetur facta ſolutio,
& depoſitio totius pretij,niſi etiam omnes affictus de
curſi ſoluantur, ſeu deponantur, quia hæc cōuentio,
& conditio de ſoluendis affictibus dicitur eſſe pars p̄
tij,argumento.l.qui fundum.& l.fundi partē.ff. de cō
trahen.emp.& d.l.ſi ſterilis. §.ſi tibi fundū.ff.de actio.
empti. & ita propriè in terminis noſtris dixit Pet. de
Anch.in d.conſi. 332. & ideò toto pretio cum omni-
bus affictibus decurſis integraliter non oblato, ſeu
non ſoluto,non potuit per Sempronium, uel eius hæ
redes agi ad francandū,& cogendū Titium, ſeu eius
hæredes ad faciendum uenditionis inſtrumentū per
textum in d. §. offerri.cum ſimil. Subdit ēt Ancha. in
d. conſi. ꝙ ex quo in caſu ſuo ultra pretium expenſæ
quoque ſolui debebāt, & hoc fuit expreſſum per uer-
ba ablatiui abſoluti,quæ conditionē faciunt.l. à teſta
tore.ff. de conditio. & demon. l. euictis. ff. de uſuris,
prius debuit hęc conditio adimpleri, quam agi poſ-
ſet ad francandum, argumento.l.hoc iure. ff. de uer-
bo.oblig.& §.ex conditionali.Inſtit.eo. tit. Sed in ca-
ſu noſtro ultra ꝙ conductor promiſerit francare ꝓ p̄-
tio librarū ducentarū in una uice dūtaxat ſoluenda-
rum,fuerunt quoque adiecta illa uerba ablatiui abſo-
luti, & facta integraliter ſolutione totius dicti pretij
unà cum affictibus omnibus decurſis, ergo ſequiť, ꝙ
ante, quàm conductor poterit ad francandū agere,
15 debuit hanc conditionē adimplere per prædicta, † q̄
conditio cum ſit uolūtaria,& poteſtatiua, debuit im-
pleri uerè, ſpecificè, & propriè non autem fictè, lar-
gè, & impropriè ſecundum docto. communiter in l.
Gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de lib.& poſthum.l.mœ
uius.& l.qui hæredi.ff.de conditio.& demonſtra.Ap-
paret igitur, ꝙ non potuit per ęquipollens adimple-
ri,uidelicet deponendo aliquam minimā partē, & of
ferendo ſe ad calculandū cū datione fideiuſſoris de

ſoluendo reſiduum,hoc enim modo non [illegible]
uerè,ſeu ſpecificè,ſed per ęquipollens adim[illegible]
retur,ut habetur in d.l.ſi mora. per Alexan[illegible]
tia limitatione,& per doct.in d.l. ait prætor [illegible]
16 tus.& in ſe eſt clarum.Pondero ēt, † dū cō[illegible]
ꝙ ſoluatur totum pretiū in una uice dunta[illegible]
hoc uerbum duntaxat uidetur actū, ꝙ non [illegible]
alio modo,argumento not. per Bartol. in [illegible]
de uerbo.obligat. & in l. in qui futurum. [illegible]
17 ¶Quarto conſidero, † ꝙ hoc pactū de fra[illegible]
uendendo non dicitur uenditio, ſed po[illegible]
ſio,& pactum de uendendo, ut eſt de me[illegible]
cōſ. 10.uol. 1.& in cōſ. 119.120.& 121. u[illegible]
ſil.76. col.4. uol.5.qui propriè ita conclu[illegible]
de francando, & facto propriè iiſdē uerb[illegible]
ctū eſt in caſu nr̄o,& idē eſt de illius mēte [illegible]
uol.3.& in l. iuriſgentiū in prin.in 3. col. [illegible]
Bar.in l.ſi pupillus. ff. ad l. Falc. & in l.ſi. u[illegible]
18 cunt. ff.de condic.ob. cauſ.Sed † ꝙ quis ſi[illegible]
ad uendendū,ſeu ad faciendū uenditionis in[illegible]
tum, dř obligatus ad merū factum, quia u[illegible]
facti. l. conſilio.ff.de cura. furio. ergo ſequit[illegible]
ctus Titius,ſeu Iuſtinus eius filius non tenet[illegible]
sè uendere,ſed ſoluendo intereſſe liberatur. [illegible]
tiones non diuiduntur uerſic.celſus. ff. de [illegible]
ligatio.& l.ſi quis ab alio. ff.de re iudic. cu[illegible]
19 præſertim † hoc dicendū eſt in caſu noſtro [illegible]
ſtinus hæres dicti Titij rei tradendæ facult[illegible]
bet, quia prius rem illam uendidit, & trad[illegible]
uidelicet ſer Thomæ,in quem poſſeſſio d[illegible]
lata fuit,quoniam licet ille,qui rem uendid[illegible]
ne ex empto ad tradendum tenetur, præc[illegible]
teneatur,ſi facultatem non habet, tamen [illegible]
dendi facultatem non habet, quia alius re[illegible]
præcisè non cogitur tradere,ſed ſoluendo [illegible]
beratur, quia illa obligatio mixturā dandi, [illegible]
di habet, ut declarat Bar.in d. l. ſtipulation[illegible]
uiduntur,& habetur in l. 1.ibique Bar. Pau.[illegible]
alij.ff.de actio. emp. & propterea emptori [illegible]
perſonalis ex empto ꝯtra uenditorē ad inte[illegible]
ibi. Hoc igitur magis dicendū eſt in caſu n[illegible]
uenditio non diciť facta, neq; perfecta, ſe[illegible]
tenetur ad uendendum, & uenditionis in[illegible]
faciendum,& ſic ad merum factū, ut con[illegible]
ſit actione perſonali contra Titium loc[illegible]
eius hæredem ad intereſſe tantum agere, [illegible]
20 cultatem rei tradendæ non habet. † Qua[illegible]
nalis non dať cōtra ſingularē ſucceſſorē, h[illegible]
tra ſer Thomā,ſed contra ꝑſonā obligatā, [illegible]
redes, ut in terminis noſtris videtur cōclud[illegible]
in conſi. 10.uolum. 1. qui hunc articulū exa[illegible]
facit id,quod uoluit Corneus in conſi.256. [illegible]
aliquibus in contrariū facientibus, & præ[illegible]
poſitioni de iuramento optimè reſpondet. [illegible]
21 mantur prædicta † nam ſi tibi rem uendidi, [illegible]
didi,& deinde alteri uendam,& tradam, ſe[illegible]
ptor præfertur, nec primus, qui etiam p̄tiū [illegible]
ſoluit, poteſt contra ſecundū agere, & rē [illegible]
ſed actione perſonali contra uenditorem [illegible]
ſe agere debet.l.quoties.C.de rei uendica. [illegible]
que dicimus,quando uenditionis contract[illegible]
fectus cum primo emptore,qui pretium ſol[illegible]
ius in re empta eſt acquiſitum,quanto magis [illegible]
erit dicendum in caſu noſtro, in quo ex pacto [illegible]
cando uenditio non dicitur perfecta,nec ius [illegible]
circa rem acquiſitum, ſed ſolum actio perſon[illegible]
merum factum. ¶Et quoniam ueritas huius [illegible]
ſionis clarius quoque patebit ex reſponſion[illegible]
dis adductis ſupra in contrarium, ideò ad ob[illegible]
ſolutionē uenio.Et in primis nō aduerſant illa [illegible]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ꝙ quandocunq; placuerit dicto conductori, licitum ſibi ſit francare, † qm̃ poſito, ꝙ illa uerba quandocū-
22 que, & quotieſcunq;, apta ſint ad infinitatē, ut ſupra, tamen hoc non procedit, vbicunq; aliud de mēte appareat, puta ex alijs verbis admixtis, atq; coniunctis, ut colligitur ex dictis ſcribentium in dicto primo fundamento. Sed in caſu noſtro adiectum fuit illud verbū placuerit, quod vltra vitā non extenditur, & cuius effectus morte finitur. d. c. ſi gratioſè. & unum uerbū per aliud declaratur. l. ſi ſeruus plurium. in fi. cum ibi
23 not. ff. de leg. 1. ergo &c. Præterea † hæc uerba quādocunq;, & quotieſcunq;, quæ in dubio ad infinitatem ſunt apta, ad certum tempus, certamq; ætatem ratione ſubiectæ materiæ reſtringuntur, vt voluit glo. in l. neminem. C. de decurio. lib. 10. & facit id, quod uoluit Bal. & alij, & maximè do. Bapt. de Caccialupis in repet. l. precibus. C. de impub. in 3. concluſione. ꝙ compendioſa facta per uerba directa filio impuberi p verbum quandocunq; ſimpliciter valet vt directa in pupillari ætate, & poſt pupillarem ætatem extinguitur, nec ultra pupillarem ætatem extenditur, vt valeat vt fideicommiſſaria, quamuis dictio quandocunque ſit dictio temporū multiplicatiua, & ad infinitatē apta.
24 Facit etiam in ſimili id, † qđ dicitur de dictione perpetuo, quæ propter ſubiectam materiam reſtringitur ad certum tempus, & præſertim ad tēpus vitæ alicuius. l. 1. ſi pro ſocio. l. nulla. cum ibi not. ff. eo. tit. & eſt glo. in d. c. ſi gratioſè. & in c. fi. de reſcrip. in 6. bonus tex. in l. Caius. §. Imperator. ff. de alimen. & cib. leg. cum infinitis ſimilib. & de dictione quandocunque in terminis noſtris hoc voluit Pet. de Anch. in d. conſ. 332. q uult illam reſtringi ad tempus decem annorum, & Ange. in d. conſ. 53. ad tempus triginta annorum, ut ſupra dictū. Præterea, poſito, ꝙ etiam quandocunq;, & vltra
25 triginta annos francare licitum fuiſſet, † tamen hoc debet intelligi, ſi conductor, qui francare quandocūque poterat, prius pro parte ſua contractum obſeruaſſet, arg. l. cum proponas. C. de pact. & præſertim ſtante iuramento, quo omnia obſeruare iurauit, quia nō adimplendo conuenta, & iurata pro parte ſua indignus eſt, ut ſibi promiſſa ſeruentur... ſi quis maior. C. de tranſac. & c. querelam. de iureiur. At Sempronius conductor pro parte ſua non adimpleuit, quia affictus ſingulis annis non ſoluit, prout iurauit, item non obtulit, nec depoſuit totum integrum pretium cum omnibus affictibus, ut ſupra dictum fuit, ergo &c. ¶ Non obſtat ſecundum, ꝙ deponendo quinq; ſolidos cum oblatione, & fideiuſſione ſupradicta, debet haberi, perinde ac ſi integraliter, & realiter depoſuiſſet, ut ibi,
26 quia † illud procedit, quando id, quod erat debitum, ſeu promiſſum, non erat liquidum, ſed intricatum, vt clare oēs volunt in locis præalleg. ſecus ſi erat clarū, & liquidum, nam tunc non ſufficit offerre, vt ſupra, niſi totum integrè, & realiter offeratur, ut eſt bonus text. in l. tutor. §. Lucius. ff. de vſur. & expreſsè dicunt doct. in d. l. ait prætor. §. ſi quis paratus. & Alex. in d. l. ait prætor. in apoſtil. remittendo ad not. in l. acceptā. C. de vſur. Sed in caſu noſtro pretium eſt clarum, & liquidum, uidelicet librarum ducentarum, item affictus decurſi ſimiliter ſunt clari, & liquidi, quia tredecim quolibet anno ſoluēda erant, quod pretium unà cum omnibus affictibus prius ſoluendum, & deponēdum erat, quam conductor frācare poſſet, & hoc per modum conditionis uoluntariæ, & poteſtatiuæ erat adiecti, ergo verè debuit adimpleri, uidelicet actualiter ſolui, ſeu deponi, ueluti ſupra dictum eſt, non aūt per æquipollens, prout factum fuit. ¶ Non obſtat doctrina Bart. in l. amplius non peti. ff. rem rat. hab. ꝙ Sēpronius conductor compenſando fructus ſibi debi-
27 tos dicitur ſoluere, & periurium euitat, † quia hæc doctrina Bart. cōiter reprobatur per canoniſtas in c. ad noſtram. il 1. de iureiur. per illum tex. ubi concludūt, ꝙ quis compenſando debitum etiam liquidum non dicitur ſoluere, quando iurauit ſoluere, & ita dicunt Inn. Ant. Hoſt. Abb. & alij ibi, & Alex. in conſi. 91. uolu. 2. dicit communem opin. eſſe contra Bar. & tradi-
28 tur per Alex. in l. 1. C. de pig. act. Vel ſaltem † ille text. in d. c. ad noſtram. procedit, quando fructus, quos debitor volebat compenſare, non erant liquidi, nec certum erat, quantum eſſet per creditorem perceptū de fructibus, vt ibi, quicquid vltra ſortem percepiſſe conſtiterit, & ideò non fit compenſatio de pecunia certa debita cum fructibus non liquidis, iuxta not. in c. bona fides. extra depoſi. & ibi Abb. not. per Bar. in l. compenſationem. in fi. ff. de compenſa. & in l. fi. C. de compenſa. & ita Inn. dicit, atq; intelligit tex. in d. c. ad noſtram. Et hic eſt propriè caſus noſter. Præterea diligēter eſt animaduertendum, ꝙ Sempronius conductor promiſit certo die cum iuramento, & pena tredecim annuatim pro affictibus ſoluere, & nunquam aliquos affictus ſoluit, ex quo ſequitur, ꝙ in mora dicitur eſſe
29 conſtitutus, † quæ propter appoſitionem diei, pœnæ, & iuramenti etiam de æquitate canonica purgari nō poteſt, ut volunt doct. communiter maximè Alex. & Mod. in d. l. ſi quis maior. C. de tranſac. & habetur in d. c. querelam. ibiq; Bal. de iureiur. & ſemper Alexan. hanc opin. ſequutus fuit in conſiliis ſuis, quæ allegare, & cumulare potius laborioſum eſſet, quam ſubtile, vt dicit gl. in l. 1. ff. ſol. mat. & habetur per Mod. in l. 1. C. de iure emphy. & per Alex. in conſ. 12. col. 2. uolu. 2. & in conſ. 26. vol. 1. Titius verò, qui ad medietatem fructuū à dicto Sempronio conduxit, promiſit dare Sempronio, vel eius hæredibus, vel habēti mandatum ab eo medietatem fructuū, nec dies fuit appoſita, qua dictam fructuum medietatem dare deberet, ergo non poſſumus dicere, ꝙ ipſe Titius, ſeu Iuſtinus eius filius fuerit in mora ſoluēdi, ex quo dies certa nō
30 fuit appoſita. † Et ideò ad hoc, vt in mora conſtitueretur, neceſſe fuit illum interpellare, iuxta l. ſi ex legati. ff. de verb. oblig. iunctis iis, quæ habentur in d. l. acceptam. C. de vſur. & in d. l. ſi quis maior. Præterea Sempronius ſemper ſaltem in primo decēnio fuit abſens à territorio Bononiæ, ergo Titius, ſeu Iuſtinus filius non debuerunt ire ad quærendū illum pro euitanda mora ad tradita per Bar. in l. itē illa. ff. de conſtit. pec. & in c. ſignificante. de pign. Non poteſt itaq; dici, Titiū, ſeu Iuſtinum fuiſſe periurum, cū non fuerit in mora aliqua, ergo Sempronius ipſe, qui promiſſa non obſeruauit, & in mora fuit, dr̄ eſſe ille, qui fuit periurus, & conſequenter pęnas d. l. ſi quis maior incurrit. Quo
31 fit, † vt non potuerit velle compenſare fructus ſibi debitos cū affictibus, in quibus ipſe debitor erat, ex quo factus eſt periurus, arg. d. l. ſi quis maior. ſed factus ſit indignus omnibus, quæ ſibi ex inſtrumento locationis cum pacto francandi, acquiſita fuerant, & acquiri poterant. d. l. ſi quis maior. Et ad propoſitū facit id, quod uoluit Feder. de Sen. in conſi. 161. aliàs 261. per ea, quæ uoluit Ioan. And. in c. debitores. de iureiuran. quòd poſtquā quis contraueniendo contractui iurato periurium incurrit, & ſic fuit in mora conſtitutus, non poteſt auxiliū legis inuocare, & ideò ab aduerſario petere nō poteſt, ut ſibi iuramētum ēt illicitum relaxetur. Et poſito, ſed non conceſſo, ꝙ etiam Titius colonus partiarius diceret factus piurus nō dādo medietatē fructuū ipſi Sēpronio, & cōſequēter pę-
32 nas d. l. ſi quis maior. pati deberet, † tū̄ hoc deberet intelligi reſpectu locationis factæ ad ſocidā, & medietatem fructuum, non autem reſpectu contentorū in inſtrumēto locationis factæ ad affictū francandū, cui nullo modo cōtrauenit, quia, ut inqt Ro. in ſingulari

ſuo

ſuo 501. incip. tu ſai, quãdo quis contractui iurato cõ-
trauenit, priuatur actione illius contractus, ſuper quo
deliquit, non aũt actione alterius cõtractus, & ad hoc
alleg. Inn. in c. dilecto. de preb. & in c. intelleximus. de
iud. ¶ Non obſt. quarto loco alleg. per Bar. in l. in diẽ.
ff. de aqua plu. arc. quia ſatis ex verbis ipſius Bar. colli
gitur reſponſio, nec ibi Bar. voluit id, ad quod per do.
meum Soc. allegatur in d. conſi. 80. in verſi. præterea.
33 † vult. n. Bar. ibi, ꝙ quando factum eſt mihi pactum de
retrouendendo infra certum tempus, ſi interim alte-
ri rem illam obligaueris, & deinde mihi eam reuẽdas
ex neceſſitate, prout inter nos conuentum erat, res
ad me abſq; illo obligationis onere tranſit, non autẽ
loquitur, quando tu interim rem alteri vendidiſſes, &
34 tradidiſſes, prout eſt caſus noſter, † quoniam hoc ca-
ſu alienatio valeret, nec per oblationẽ, ſeu depoſitio-
nem pretij factam ab eo, cui ex pacto res erat retrouẽ
denda, reuocaretur, ſed is contra te obligatum ad re-
trouendendum actione perſonali ad intereſſe agere
poſſet, & non contra ſingularem ſucceſſorem, cui res
vendita, & tradita fuit, vt not. determinat Alex. in d.
conſ. 10. & ſupra corroborando dixi. Cum igitur Bar.
in d. l. in diẽ. loquatur in caſu diuerſo, ex diuerſis non
eſt bona illatio. l. inter ſtipulantem. §. ſacram. verſ. ſed
& hæc diſſimilia. ff. de verb. oblig. cum multis ſimili-
bus. Præterea doctrina Bar. ibi procedit, quando obli
gatus reuendere ex cauſa neceſſaria retrouendidit, ſe
cus ſi ex voluntaria, vt quia præciſè ad hoc non tene-
retur, ſed ſoluendo intereſſe liberaretur, vt eſt tex. cũ
ibi not. per Bar. in l. ſi res. ff. quib. mod. pig. vel hyp. ſol
uitur. ¶ Non obſtant quinto loco adducta per Pau. de
Caſt. in d. l. ſi cum uenderet. ff. de pign. act. quia primo
35 dici poteſt, † illam doctrinam Pauli ueram non vide-
ri, & contrarium conſuluiſſe Alex. in d. conſr. 10. vide
licet quod per depoſitionem, & oblationem pretij cõ
uenti dominium vtile non transferatur, quicquid di-
xerit Paulus, & hoc ſupra confirmaui in fundamẽtis
factis pro parte, quam fui ſequutus. Nec obſt. id, quod
dicitur de pacto legis commiſſoriæ, & adiectionis in
diem, per quæ pacta dominium ipſo iure acquiritur,
& transfertur. l. commiſſoriæ. C. de pact. inter empt. &
vend. & l. fi. ff. de lege cõmiſſ. cum ſimil. quia & ſi hoc
habeat locum in dictis pactis propter eorum frequen
tiã, & ſpecialitatem, non tamen habet locum in aliis
pactis reſolutiuis contractus factis etiam per verba di
recta, vt per plura demonſtrat Alex. in d. conſi. 10. Pre
36 terea † Pau. de Caſt. loquitur, quando is, qui pactum
de retrouendendo feciſſet, non erat factus dominus,
ſed creditor, & uſurarius, qui emere ſimulauit, & fin-
xit, cum verè pignus cõtraheret, & conſequenter do-
miniũ in eum non erat translatum, ſed penes debito-
rẽ, cui fuerat factũ pactũ de retrouendendo, reman-
ſerat, vt eſt tex. cum ibi not. in c. illo uos. ibiq; Abb. de
pig. & ideò nil mirum, ſi oblato pretio ipſe rei uendi-
catione etiam contra tertium poſſeſſorem agere po-
teſt, cum etiam ante oblationem pretij adhuc domi-
nus eſſet: & hæc reſponſio eſt de mente Fulg. in l. 1. in
fi. ff. de donat. veluti refert, ac ſequitur Alex. in d. conſ.
10. in fi. & hic propriè eſt caſus Pauli de Caſt. qui in eo
ſubſtineri poteſt. Sed poſito etiam, ꝙ doctrina Pauli
vera eſſet, & loqueretur in terminis noſtris, tamen di
co eam debere intelligi, quando is, cui pactum de frã
cando factum eſſet, pro parte ſua promiſſa, & iurata
obſeruaſſet, ut ſupra, item quando totum pretium in-
tegraliter vna cum omnibus affictibus decurſis depo
ſuiſſet, per ea, q̃ ſupra plenè poſui: & ita ſentit ibi Pau.
de Caſt. dum dicit, ꝙ oblato pretio &c. quod quidem
debet intelligi de reali, & actuali oblatione, & nõ de
verbali, quia ubi opus eſt facto, verba non ſufficiunt,
vt dicit Alex. in d. l. ſi mora. & Bart. in d. l. ait p̃tor. §. ſi

quis paratus. ¶ Vltimo non obſt. id, quod ...
in d. l. ſi fideiuſſor. §. meminiſſe. ff. de leg. 1. & ...
rem. §. agri plagam. ff. de legat. 3. ubi per obl...
pretij dominium transfertur, & acquiritur ...
37 ſpondeo † illud procedere, quando hæres ...
tione teſtatoris vendere teneretur, ſecus ſi ...
ctu, & ratio poteſt eſſe, quia obligatus ad fa...
tima voluntate tenetur præciſè facere. l. ...
ſa. §. fi. ff. de leg. 3. & Ang. in d. l. ſtipulatio...
uiduntur. in ver. Celſus. ff. de verb. oblig. ...
tus ad factum ex contractu non tenetur ...
re, ſed ſoluendo intereſſe liberatur, vt ſ...
uis Bar. in d. l. uxorem. alleget tex. in l. la...
de contrahen. emp. qui loquitur in con...
38 men ille tex. nihil facit, quia loquitur, † q...
tracta eſſet venditio ſub conditione, & ...
in cuius perſona cõditio debet adimpleri, ...
impleatur, nam tunc venditio dicitur per...
de ac ſi conditio eſſet adimpleta, ut ibi, & ...
git Alex. in l. ſi pecuniam. in prin. col. 7. ff. de c...
ob cau. nos verò loquimur, quando eſſet fa...
ctum de francando, quod promiſſionem de ...
do, non autem venditionem in ſe contine...
per Alex. in d. conſi. 76. vol. 5. & colligitur ...
c. illo vos. iuncta l. 2. C. de pactis inter emp...
to. Præterea in d. l. labeo ſcribit. non prob...
dominium rei dicatur translatum, & rei u...
ne agi poſſit, ſed actione perſonali, uel a...
ſcriptis verbis, vel actione ex vendito cõ...
ex contractu, & nõ contra ſingularem ſucc...
ut eſt ibi caſus potius faciens pro eo quod ...
39 mus, quàm contra. Et † ratio differentiæ ...
voluntates, & contractus conſiderari poteſt, ...
hæres eſt grauatus alicui, & ſic legatario ...
lato pretio dominium ipſo iure in eum ...
nam de natura vltimæ uoluntatis eſt, vt domi...
ſo iure abſq; alia traditione in legatarium ...
tur, ut not. in l. traditionibus. C. de pact. ...
quando ex contractu alicui eſt res uendenda, ...
pretio in eum dominium ipſo iure non tran...
quia ex ſolo cõtractu abſq; traditione rei dom...
non transfertur, neq; acquiritur. d. l. traditionibus ...
ibi no. per gl. & doct. & hæc ratio ex uerbis ...
in d. l. vxorem. §. agri plagam. ſatis colligi... ¶ Non
obſt. etiam vitium litigioſi contra ſe ...
40 poſitum, † quod vitium de iure operatur, ...
contra principalẽ lata poſſit exequi etiam ...
qui rem litigioſam emit, vt eſt tex. ſecundum ...
ctum Bar. in l. fi. C. de litig. & in l. creditores. ...
41 ſecundo caſu de pig. Item † operatur, ꝙ contra...
re litigioſa factus ſit ipſo iure nullus, & emens ...
tigioſam ſcienter puniatur, ut in d. l. fi. quia ...
42 randum eſt pro reſponſione, ꝙ † ad hoc, ut res ...
ſa dicatur, & vitio litigioſi afficiatur, inter a...
runtur duo, primũ, ꝙ lis fuerit ſuper dominio ...
aũt ſuper poſſeſſiõe, ſeu alio iure, auth. litig...
Bar. Bal. & alij. C. de litig. & Bar. in d. l. cred...
7. Secundum eſt, ꝙ adhuc lis pendeat temp...
ctus adeò, ꝙ ſi inſtantia eſſet perempta, ...
tium litigioſi duraret, tamen venditio, ſeu ...
valeret. l. 1. C. de præſcri. long. temp. d. l. fi. ibiq; ...
in d. l. creditores. col. 7. & oẽs in hoc conco...
quibus infero, ꝙ opponens vitium litigioſi ...
ut illius prætextu obtineat, requiritur, ꝙ hæc ...
bet, & doceat, nam cum uitium litigioſi ſit ...
tum ſuæ intentionis, tenetur de illo docere, ...
ſuccumbere debebit, arg. l. qui accuſare. C. de ...
ei qui. ff. de probat. c. fi. de iureiuran. & facit id, ...
in ſimili ponit Bal. in auth. nunc, quæ eſt finalis ...
litigio. vitium autem litigioſi dici, & probari ...

teſt, niſi illis duobus, de quibus ſupra, cõcurrentibus:
ergo opponens de uitio litigioſi illa duo probare de-
bebit. Quod cũ in caſu noſtro per partẽ aduerſam fa-
ctũ non fuerit, uitium litigioſi oppoſitũ nihil ſer Tho
mæ nocerit. Quinimmò, ut mihi relatũ fuit, tempore,
quo ſer Thomas emit, lis non pendebat, ſed eius in-
ſtantia erat perempta. Itẽ tunc non erat quæſtio, ſeu
lis ſup dominio rei, ſed ſuper poſſeſſione, ergo &c.
Vltimo ad fauorẽ ſer Thomę rei conuenti, ꝯ quem
agitur remedio poſſeſſorio reintegrandæ, ſeu recupe
randæ, conſiderandum eſt, ꝙ iſti hæredes Sempronij,
qui ꝯ ſer Thomam agunt, ſolum agere poſſunt ratio-
ne naturalis poſſeſſionis, quam penes ſe habebant, ex
ꝯtractu locationis factæ ad longum tẽpus, quia ciuilis
poſſeſſio penes Titium dominum, & locatorẽ remã-
ſerat, iuxta not. in l. ſi ut certo. §. ſi duobus uehiculũ.
ff. commoda. & habetur in l. 1. C. de iure emphyt. cũ
43 ſimil. Item conſiderandum eſt, † ꝙ conductor ad lon
gum tempus, ſeu emphyteota, qui certo tempore ca-
nonem ſoluere iurauit, non ſoluendo tempore debi-
to, ipſo iure dicitur factus indignus omni cõmodo,
omniq; iure, quod ex ꝯtractu, & inſtrumento acquiſiue
rat, & omni conductionis, & emphyteoſis iure dicit̃
priuatus, maximè hoc uolente domino tacitè, uel ex-
preſſè, ut in d. l. ſi quis maior. ibiq́ue Alex. & alij. c. que
relam. & ibi Bal. de iureiur. & traditur per Iaſ. in l. 2.
C. de iure emphyt. iunctis ijs, quæ habentur in auth.
qui rem C. de ſacroſ. eccle. & in c. potuit. de loca. cũ
44 ſimil. Conſiderandum eſt etiam, ꝙ † finita locatione
ad longum tempus, ſeu emphyteoſi ſi conductor uel
hæres in poſſeſſione naturali ſtare, & continuare, dicitur
à domino, & locatore ui, uel clam poſſidere, ut in ter
minis declarat Bar. in l. 1. in fi. in penul. col. ibi uidea-
45 mus. ff. uti poſſid. Ex quibus infero, † ꝙ in hoc caſu do
mino, ſeu locatori licitum eſt propria auctoritate cõ
ductorem expellere, ac ſua naturali poſſeſſione pri-
uare, prout in terminis uoluit Bar. in d. l. 1. §. interdictum.
46 infra. col. ff. vti poſſid. ergo ſequitur, † ꝙ ratione hu
ius expulſionis, & priuationis conductori non com-
petere remedium poſſeſſorium reintegrãdæ, ſeu re-
cuperandæ contra dominum priuantem, & expellen
tem, tum quia dominus, & locator iuſte, & iuris au-
ctoritate priuauit, ac priuare potuit, ut ſupra, tum ꝗa
conductor facto, & culpa ipſius fuit priuatus, & expul
ſus, uidelicet quia canonẽ debitũ non ſoluit, ut iura-
uit, & ſic fuit in mora, & periuriũ incidit, ac quia uolẽ
do in poſſeſſione naturali ſtare, & continuare finito
iam, & extincto omni iure ſuo, dicitur domino turba
tionem, & violentiã in ſua ciuili poſſeſſione intuliſſe,
quo caſu cõductorẽ à ſua naturali expellere domino
47 licuit ad not. per Bart. in locis præallegatis. Et † reme-
dium reintegrandæ, ſeu recuperandæ non cõpetit il-
li, qui facto, defectu, & culpa ſui ipſius fuit ſua poſſeſ-
ſione ſiue ciuili, ſiue naturali priuatus, ut in c. reinte-
grãda. cũ ibi not. 3. q. 1. c. ſæpe. & ibi Anto. Abb. & alii
extra de reſtit. ſpolia. & hr̃ per do. meũ Soci. & alios in
l. 3. quæ nobis. ff. de acq. poſſ. Ex quibus omnibus de
bono iure dicti Titij, ſeu Iuſtini eius filii, nec nõ dicti
ſer Thomæ liquidiſſimè cõſtare exiſtimo. Laus Deo.

SVMMAE.

1 *Ignorantia in facto proprio nõ eſt tollerabilis, & præſertim quando factum eſt de propinquo.*
2 *Venditione facta à duobus cum pacto francandi, ſeu retrouendendi, emptor uni tantum, altero nolente, retrouendere non poteſt: & quid ſi unus totum pretium offerat.*
3 *Diuiſio dicitur contractus oneroſus.*
4 *Tranſlatio, & aſſignatio rei in dubio ſolum cenſetur facta quoad ius, quod quis in re habet.*
5 *Et quid, ſi res tranſlata, & aſſignata eſſet cum demonſtratione certorum confinium ſimpliciter.*
6 *Pretij quantitas, quid uenditum ſit, demonſtrat.*
7 *Promiſſio generalis de euictione ſimpliciter facta ad quid, & quomodo promittentem obliget.*
8 *Verba pleno iure diuerſimodè ſecundum ſubiectam materiam reſtringuntur.*
9 *Promittat ſi quis dare, & concedere rem liberam, expeditam, & uacuam, quid illa uerba liberam, expeditam, & uacuam importent.*
10 *In diuiſione ſi res uni ſit adiudicata, quæ ab eo ob ſui naturam, uel ex qualitate ipſi rei inhęrente euincatur, alter, qui etiam de euictione promiſſiſſet, non tenetur de euictione.*
11 *In diuiſione ſi fuiſſet uni aſſignata res pignorata, uel alteri uendita, & poſtea conducta cum pacto francandi, an, & quando communibus expenſis ſit reluenda, uel francanda.*
12 *Quid ſi alter poſt diuiſionem, & aſſignationem factam affictus pro parte ſua ſoluiſſet.*

EPITOME.

Fvndvs conductus à duobus fratribus ad affictum francandum, & cum pacto de retrouendendo ſi in diuiſione totus fuit uni aſſignatus, non cõmunibus pecuniis, ſed illius tantum, cui fuit aſſignatus, ſi francare uelit, debet francari, etiam ſi alter illum pleno iure aſſignaſſet, & de euictione generaliter, & ſimpliciter pro omnibus rebus illi aſſignatis, ac rem liberam, & expeditam dare, & concedere promiſiſſet: & ius tantum francandi quo ad illum fundum fuiſſe aſſignatum, ut is illum totum liberè ad ſui utilitatẽ tantum francare poſſit, demonſtratur.

CONSILIVM CLVI.

IN cauſa illorum de Moneta ad fauorem
do. Nicolai, ꝙ ipſe pro dimidia ad fauorẽ
fratris agentis de ſuis pecuniis frãcare nõ
teneatur, faciunt plura, quæ per dominos
aduocatos ipſius do. Nicolai adducta fuerunt, quorũ
dictis addendo, cõſidero, ꝙ tẽpore, quo hi fratres ad
diuiſionẽ bonorũ ſuorũ ueniunt, ipſi ſciebant prædiũ
Vincentio aſſignatum pro parte fuiſſe hoſpitali alie-
natũ, & ab ipſis pro illa parte conductũ ad affictũ frã-
1 cãdum pro eodem pretio. † Scientia autem probatur
ex eo, ꝙ ipſimet iſta egerunt, & in facto proprio tolle-
rabilis non eſt ignorantia, & præſertim quando eſt fa
ctum de propinquo, ut in l. fi. cum materia. ff. pro ſuo.
c. ab excommunicato. de reſcrip. clemen. ſi unus. de
ſenten. excommunica. cum ibi nota. & habetur in l. ſi
2 res. & ibi Bart. ff. de lega. 1. Itẽ præſuppono, † ꝙ ex quo
ambo fratres ſimul ad affictum francandum condu-
cebant, hoſpitale neutri per ſe tenebatur uendere, ẽt
ſi alter ſolum totum pretium ſoluere, & totam partẽ
illam ad utilitatem ſuam francare uoluiſſet, nam qñ
pluribus factum fuit pactum de francando rem ali-
quam in caſu, quo ipſi prius illã alienaſſent, tunc em-
ptor non tenetur, nec cogi poteſt eam illi uendere,
quia aut nulli, aut utriq; tenetur uendere, ut uolunt
Bar. Pau. de Caſt. & alii in l. ſi quis aliam. ff. de ſolutio.
Bar. in conſi. 195. incip. Angelottus. & in l. qui uſum-
fructum. ff. de vſufruct. lega. & Bal. in l. 2. C. de pactis
inter emp. & uend. Fulgo. tamen in l. quod ſi nolit. §.
idem Marcellus. ff. de ædil. edict. per illũ textum. & in
l. fiſtulas. §. qui fundum. ff. de contrahen. empt. dicit, ꝙ
unus tantum offerendo totum pretium poteſt partẽ
ſuam tãtum acquirere: & glo. in l. uxorem. §. agri pla-
gam. ff. de leg. 3. quã allegat Pau. de Caſt. in d. l. ſi quis
aliam. ſentiens, ꝙ unus tantũ offerẽdo totũ pretium
poſſit francare, debet intelligi, qñ haberet iura ceſſa
ab alio, & ſic nomine ſuo, & fratris de eius mandato
francare uellet, & ita declarat Osbertus de Cremona
in l. ſi legato. §. ſi ſtichus. ff. de manum. teſtam. & ad
propoſi-